

Instytut Nauk Społecznych i Ochrony Zdrowia PWSW

KARTA PRZEDMIOTU: „ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE I POZARZĄDOWE”

1. Przedmiot i jego usytuowanie w systemie studiów

1. Jednostka prowadząca kierunek studiów	Instytut Nauk Społecznych i Ochrony Zdrowia
2. Nazwa kierunku studiów	Stosunki międzynarodowe
3. Forma prowadzenia studiów	stacjonarne
4. Profil studiów	zawodowy
5. Poziom kształcenia	studia I stopnia
6. Nazwa przedmiotu	Organizacje międzynarodowe i pozarządowe
7. Kod przedmiotu	MK30
8. Poziom/kategoria przedmiotu	przedmiot: kształcenia kierunkowego
9. Status przedmiotu	obowiązkowy
10. Usytuowanie przedmiotu w planie studiów	semestr V
11. Język wykładowy	polski
12. Liczba punktów ECTS	5
13. Koordynator przedmiotu	dr Paulina Szelağ
14. Odpowiedzialny za realizację przedmiotu	dr Paulina Szelağ

2. Formy zajęć dydaktycznych i ich wymiar (godziny w siatce studiów; tygodnie praktyk)

Wykład DW	Ćwiczenia DC	Konwersatorium DK	Laboratorium DL	Projekt DP	Seminarium DS	Praktyka DPZ
30	30					

3. Cel zajęć

Podstawowym założeniem zajęć jest przekazanie informacji na temat funkcjonowania organizacji międzynarodowych i pozarządowych w Polsce i na świecie. Zdobycie umiejętności analizowania relacji między organizacjami międzynarodowymi oraz organizacjami międzynarodowymi, a innymi uczestnikami stosunków międzynarodowych. Zdobycie umiejętności oceny faktycznego znaczenia organizacji międzynarodowych i pozarządowych. Uregulowaniach prawnych podmiotów niepublicznych, rodzaju podmiotów społecznych, ich cech szczególnych, nabycia i utraty osobowości prawnej oraz procesu rejestracji, a także ich praw i obowiązków. Założeniem głównym jest osiągnięcie stanu, w którym student będzie rozumiał zasady funkcjonowania organizacji międzynarodowych pozarządowych oraz nabędzie wiedzę w zakresie prawidłowego zastosowania przepisów prawa regulującego funkcjonowanie organizacji pozarządowych w praktyce.

4. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Podstawowa wiedza z zakresu *współczesnych stosunków międzynarodowych*.

Wstęp do nauki o prawie – podstawowa wiedza o języku prawnym i prawniczym, konstrukcja normy prawnej, znajomość dyrektyw interpretacyjnych.

Prawo konstytucyjne – znajomość źródeł prawa oraz źródeł prawa administracyjnego, wiedza o ustroju organów władzy publicznej.

Prawo administracyjne – znajomość podstawowych pojęć prawa administracyjnego, siatki pojęć prawa administracyjnego, rozumienie podmiotowych i przedmiotowych obszarów kompetencyjnych w administracji publicznej.

5. Efekty kształcenia, wraz z odniesieniem do efektów kształcenia dla kierunku

<i>Lp.</i>	<i>Opis efektów kształcenia</i>	<i>Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia</i>
W_01	Zna podstawową terminologię dotyczącą organizacji międzynarodowych i III sektora, np. organizacja pozarządowa, organizacja międzynarodowa, statut, fundacja, stowarzyszenie, organizacje pożytku publicznego itp. Potrafi scharakteryzować wybrane organizacje międzynarodowe i pozarządowe w Polsce i na świecie.	K_W01 K_W05 K_W12
W_02	Potrafi dokonywać typologizacji organizacji międzynarodowych według kryteriów klasyfikacji charakterystycznych dla nauki o organizacjach międzynarodowych.	K_W09 K_W04
W_03	Posiada podstawową wiedzę o historii, funkcjonowaniu i cechach rządowych i pozarządowych organizacjach międzynarodowych, jako uczestnikach środowiska międzynarodowego.	K_W01 K_W03 K_W04 K_W05 K_W07
W_04	Ma poszerzoną wiedzę o prawach i obowiązkach obywatelskich oraz wynikających z nich możliwości czynnego i biernego uczestnictwa w życiu publicznym.	K_W04 K_W15
W_05	Posiada pogłębioną wiedzę o regułach tworzenia i działania organizacji pozarządowych.	K_W16 K_W07
U_01	Wyjaśnić wpływ organizacji międzynarodowych i pozarządowych na stosunki międzynarodowe przez co potrafi ocenić wpływ różnych instytucji na procesy zachodzące w stosunkach międzynarodowych.	K_U01 K_U02 K_U11 K_U12
U_02	Posiada rozbudowaną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim na temat organizacji międzynarodowych oraz pozarządowych działających w Polsce i na świecie w oparciu o różne źródła.	K_U10 K_U11 K_U14
U_03	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych w środowisku międzynarodowym, lokalnym i regionalnym.	K_U01 K_U15 K_U17
K_01	Potrafi pracować w grupie przygotowującej rozbudowaną prezentację na temat wybranej organizacji międzynarodowej oraz pozarządowej działającej w Polsce lub na świecie.	K_K01 K_K03

K_02	Zdobyta wiedza może być wykorzystywana przy podjęciu pozarządowej aktywności społecznej.	K_K02 K_K07
K_03	Jest przygotowany na skuteczne rozwiązanie i interpretacje problemów związanych z funkcjonowaniem organizacji międzynarodowych i pozarządowych.	K_K02 K_K07

6. Treści kształcenia – oddzielnie dla każdej formy zajęć dydaktycznych

(W – wykład; C – ćwiczenia; K – konwersatorium; L – laboratorium; P – projekt; S – seminarium; PZ - praktyka)

Lp.	Tematyka zajęć – szczegółowy opis bloków tematycznych	Liczba godzin
W1	Pojęcie organizacji międzynarodowej: definicje i klasyfikacje organizacji międzynarodowych, rodzaje organizacji międzynarodowych.	2
W2	Geneza i rozwój organizacji międzynarodowych: historia organizacji międzynarodowych, „fale” tworzenia się organizacji międzynarodowych, procesy polityczne, ekonomiczne i społeczne XX wieku a rozwój organizacji międzynarodowych.	4
W3	Proces tworzenia i status prawny organizacji międzynarodowych: organizacja międzynarodowa jako podmiot prawa międzynarodowego, uchwały organizacji międzynarodowych jako źródła prawa międzynarodowego, źródła prawa międzynarodowego, miękkie prawo międzynarodowe, pojęcie traktatu, II Konwencja Wiedeńska o prawie traktatów, zdolność i sposoby zawierania traktatów. Stosowanie traktatu w czasie i przestrzeni, interpretacja traktatu, zasady podtrzymywania i unieważniania traktatu, traktat a inni uczestnicy stosunków politycznych.	4
W4	Struktura i organy organizacji międzynarodowych: typologia organów organizacji międzynarodowych, organy plenarne, organy zarządzające, organy administracyjne, organy sądowe, organy parlamentarne.	2
W5	Funkcjonariusze międzynarodowi: osoby fizyczne w organizacjach międzynarodowych, immunitet funkcjonariuszy, status prawny funkcjonariuszy organizacji międzynarodowych, procedury wyboru funkcjonariuszy organizacji międzynarodowych.	2
W6	Funkcje organizacji międzynarodowych: typologia funkcji organizacji międzynarodowych, funkcje regulacyjne, kontrole i operacyjne, funkcje adaptacyjne, strategiczne i symboliczne.	2
W7	Działanie organizacji międzynarodowych, procesy decyzyjne w organizacjach międzynarodowych: główne formy działania organizacji międzynarodowych, ekonomiczne, techniczne, finansowe, materiałowe, informacyjne i inne instrumenty działania organizacji międzynarodowych, uchwały organizacji międzynarodowych, inicjatywa uchwałodawcza w organizacjach międzynarodowych, procesy negocjacyjne, proces przyjmowania uchwał, charakter prawny uchwał, procedury głosowania w organizacjach międzynarodowych.	4
W8	Członkostwo w organizacjach międzynarodowych: rodzaje członkostwa w organizacjach międzynarodowych, sposoby nabywania członkostwa, sukcesja członkostwa w organizacjach międzynarodowych.	2
W9	Finansowanie organizacji międzynarodowych: budżet organizacji międzynarodowej, źródła budżetu organizacji międzynarodowej, procesy	2

	podejmowania decyzji budżetowych w organizacjach międzynarodowych.	
W10	Międzynarodowe organizacje pozarządowe (NGO): geneza i wzrost organizacji pozarządowych, organizacje pacyfistyczne i ekologiczne, organizacje ochrony praw człowieka, organizacje religijne, organizacje sportowe.	4
W11	Organizacje międzynarodowe w teoriach stosunków międzynarodowych.	2
Suma		30
Tematyka ćwiczeń		
C1	Pojęcie organizacji międzynarodowej o charakterze rządowym, pozarządowym i transnarodowym (IGOs, INGOs, TNOs). Historia organizacji międzynarodowych oraz pozarządowych oraz dynamika ich rozwoju. Klasyfikacja organizacji międzynarodowych. Funkcje organizacji międzynarodowych. Podstawy prawne funkcjonowania organizacji międzynarodowych. Członkostwo w organizacjach międzynarodowych. Finansowanie organizacji międzynarodowych. Podmiotowość prawnomiędzynarodowa organizacji. Struktura międzynarodowych organizacji rządowych oraz proces podejmowania decyzji. Czynniki warunkujące efektywność funkcjonowania organizacji międzynarodowych w środowisku międzynarodowym. Organizacje pozarządowe w zarysie teoretycznym – istota, specyfika, typologia organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje organizacji pożytku publicznego – OPP, przywileje OPP, obowiązki OPP), podstawy prawne funkcjonowania organizacji pozarządowych.	4
C2	Procedura założenia organizacji pozarządowej (stowarzyszenia, fundacji, kryteria warunkujące założenie organizacji, podmioty mające uprawnienia do założenia organizacji, członkowie organizacji, rejestracja organizacji - niezbędne dokumenty oraz procedura rejestracji).	4
C3	Statut i regulamin organizacji: <ul style="list-style-type: none"> • uchwalanie statutu organizacji (co musi zawierać statut, kto może go uchwalić, jak wygląda procedura modyfikacji, co zawiera statut organizacji pożytku publicznego, przykład statutu organizacji, funkcja statutu, możliwość zmiany celu organizacji) • uchwalanie regulaminu organizacji (co musi zawierać regulamin, kto może go uchwalić, jak wygląda procedura modyfikacji, co zawiera regulamin organizacji pożytku publicznego, przykład regulaminu organizacji, funkcja regulaminu, protokoły, uchwały) 	3
C4	Procedura podejmowania decyzji w organizacji pozarządowej – podstawy prawne (wybór zarządu, komisji rewizyjnej, skład zarządu, kompetencje organów organizacji, zdefiniowanie walnego zgromadzenia, procedura wyboru członków organizacji, reprezentacja organizacji na zewnątrz, czas trwania kadencji poszczególnych organów, zgłaszanie władz organizacji do Krajowego Rejestru Sądowego - KRS).	2
C5	Usankcjonowanie działalności funkcjonowania organizacji (wypis i wyciąg z KRS, składanie sprawozdania finansowego przez organizację pozarządową: stowarzyszenie/fundację, składanie sprawozdania finansowego przez OPP – kryteria dotyczące złożenia sprawozdania finansowego, księgowość w organizacji, zawieranie umów przez organizację w tym przez pełnomocnika, prowadzenie księgowości, ewidencja środków trwałych, inwentaryzacja majątku organizacji, kody PKD – Polska Klasyfikacja Działalności)	3

C6	KRS – obowiązki organizacji pozarządowych w tym OPP (cel rejestracji w KRS, jakie organizacje wymagają rejestracji, formularze rejestracyjne – przykłady, informacje wymagane od fundacji i stowarzyszeń, zasada „jednego okienka”, informacje zgłaszane do KRS przez fundację i stowarzyszenia, w jaki sposób zgłaszać zmiany do KRS, procedury terminowe dotyczące dokonywania zmian oraz składania dokumentów, opłaty za usługi w KRS w tym możliwości umorzenia opłat przez organizacje, wypis i wyciąg z KRS)	3
C7	Środki finansowe w organizacji pozarządowej (składki członkowskie, darowizny, dotacje, 1% itp., prowadzenie działalności gospodarczej organizacji, podatki i opłaty organizacji pozarządowych, wydatkowanie środków pieniężnych w organizacji)	3
C8	Współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną (specyfika administracji publicznej, rola i zasady podejmowania współpracy przez organizację z administracją publiczną – przykłady stowarzyszeń i fundacji współpracujących z administracją publiczną, zdefiniowanie celu współpracy)	3
C9	Pozycja organizacji pozarządowych w Unii Europejskiej (trzeci sektor w Traktacie UE, relacje organizacji pozarządowych z Komisją Europejską, Rejestr organizacji pozarządowych na poziomie europejskim, znaczenie Białej Księgi w funkcjonowaniu organizacji pozarządowych na arenie UE, uwarunkowania podatkowe w międzynarodowych działaniach organizacji pozarządowych – przykład)	2
C10	Studium przypadku organizacji pozarządowej.	3
Suma		30

7. Metody weryfikacji efektów kształcenia /w odniesieniu do poszczególnych efektów/

Efekt kształcenia	Forma weryfikacji						
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Sprawdzian wejściowy	Sprawozdanie	Inne
W_01		X	X				(dyskusja problemowa na ćwiczeniach)
W_02		X	X				(dyskusja problemowa na ćwiczeniach)
W_03		X	X				(dyskusja problemowa na ćwiczeniach)
W_04		X	X				(dyskusja problemowa na ćwiczeniach)
W_05		X	X				(dyskusja problemowa na ćwiczeniach)
U_01		X	X	X			(dyskusja problemowa na ćwiczeniach)
U_02		X	X	X			(dyskusja problemowa na ćwiczeniach)
U_03		X	X	X			(dyskusja problemowa na ćwiczeniach)
K_01				X			obserwacja postawy i ocena prezentowanego

							stanowiska
K_02				X			obserwacja postawy i ocena prezentowanego stanowiska
K_03				X			obserwacja postawy i ocena prezentowanego stanowiska

8. Metody dydaktyczne (opis)

Wykład konwersatoryjny – część oparta na współpracy między prowadzącym a studentami (wg formuły *questions- answers*), mająca na celu usystematyzowanie podstawowych informacji oraz sprawdzenie przygotowania do zajęć; Wykład z prezentacją multimedialną; Prezentacja dot. zagadnienia problemowego;

Ćwiczenia obejmują dyskusję moderowaną, analizę studium przypadku, przygotowywanie referatów i wniosków do KRS, pracę zespołową.

9. Ocena osiągniętych efektów kształcenia

Zaliczenie ćwiczeń – pozytywne zaliczenie kolokwium pisemnego, obecność i aktywność na zajęciach (m.in. ocena przygotowanych referatów i ich prezentacji, obserwacja postawy).

Zaliczenie wykładu - zaliczenie testu egzaminacyjnego (pisemny test o charakterze otwartym, obejmujący zarówno zagadnienia podejmowane na ćwiczeniach jak i na wykładach).

9. Ocena osiągniętych efektów kształcenia

9.1. Sposoby oceny

a) ocena z ćwiczeń:

F1	Kolokwium
F2	Ćwiczenia projektowe (studium przypadku)
F3	Referat/prezentacja
F4	Obserwacja aktywności i postawy studenta oraz obecność na ćwiczeniach
R-m	Średnia zwykła F1+F3 + korekta (+,- ;F2, F4)

b) ocena z egzaminu:

Warunek przystąpienia	Pozytywne zaliczenie z ćwiczeń
Ocena ostateczna	Pozytywna odpowiedź na minimum 55% pytań (zadań) w teście egzaminacyjnym

9.2. Kryteria oceny

Efekt kształcenia	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
W_01; W_02; W_03; W_04; W_05; U_01; U_02; U_03; K_01; K_02; K_03;	<ul style="list-style-type: none"> - Student wie kiedy pojawią się najważniejsze organizacje międzynarodowe w XX wieku oraz wymienia główne cechy organizacji rządowych i pozarządowych. - Student odróżnia organizacje rządowe i pozarządowe . - Student w stopniu minimalnym zna podstawowe uwarunkowania funkcjonowania organizacji międzynarodowych w wymiarach wewnętrznym i zewnętrznym. - Student poprawnie posługuje się pojęciami organizacja rządowa i pozarządowa. - Student potrafi wskazać przykłady organizacji wpływających na stabilność systemu międzynarodowego wraz z odniesieniem do obszaru ich działania. - Student analizuje związki między organizacjami rządowymi a państwami. -Student wie jak współpracować z lokalną społecznością oraz zna ogólne zasady etyczne i prawne wolontariatu. -Student wykazuje 	<ul style="list-style-type: none"> - Student wie kiedy pojawiają się najważniejsze organizacje międzynarodowe w XIX i XX wieku oraz wymienia główne cechy organizacji rządowych i pozarządowych. - Student potrafi wyróżnić organizacje rządowe, pozarządowe, uniwersalne, partykularne, globalne i regionalne. - Student w stopniu średnim zna podstawowe uwarunkowania funkcjonowania organizacji międzynarodowych w wymiarach wewnętrznym i zewnętrznym. - Student poprawnie posługuje się pojęciami z zakresu funkcjonowania organizacji międzynarodowych. - Student potrafi omówić sposoby wpływania na stabilność systemu międzynarodowego przez wybrane organizacje międzynarodowe z odniesieniem do obszaru ich działania. -Student analizuje związki między organizacjami międzynarodowymi a państwami. - Student zna i wykazuje dobrą orientację w zasadach powstawania i funkcjonowania organizacji pozarządowych i wolontariatu. Różnicuje ich funkcje i idee. - Student prawidłowo analizuje dokumenty współpracy organizacji pozarządowych i 	<ul style="list-style-type: none"> -Student zna fazy pojawiania się organizacji międzynarodowych wraz z przykładami oraz wymienia cechy organizacji rządowych i pozarządowych wraz z przykładami . - Student potrafi wyróżnić organizacje rządowe, pozarządowe, uniwersalne, partykularne, globalne i regionalne, zamknięte, otwarte. - Student w stopniu najwyższym zna podstawowe uwarunkowania funkcjonowania organizacji międzynarodowych w wymiarach wewnętrznym i zewnętrznym. - Student biegle posługuje się pojęciami z zakresu funkcjonowania organizacji międzynarodowych. - Student potrafi omówić sposoby wpływania na stabilność systemu międzynarodowego oraz wskazać na skutki działań wybranych organizacji międzynarodowych z odniesieniem do obszaru ich działania. - Student analizuje związki między organizacjami

	<p>ogólną orientację funkcjonowania organizacji pozarządowych.</p>	<p>administracji publicznej z wolontariuszem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Student jest przygotowany do współpracy z lokalną społecznością, przestrzegania zasad etycznych i prawnych wolontariatu. - Student zna i różnicuje specyfikę funkcjonowania organizacji pozarządowych. 	<p>międzynarodowymi a innymi aktorami stosunków międzynarodowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Student wykazuje biegłą orientację w zasadach powstawania i funkcjonowania organizacji pozarządowych i wolontariatu. Rozpoznaje ich wzajemne współzależności. - Student wieloaspektowo analizuje dokumenty współpracy organizacji pozarządowych i administracji publicznej z wolontariuszem. - Student wykazuje kreatywność w planowaniu współpracy z lokalną społecznością stosując przy tym zasady etyczne i prawne wolontariatu. - Student wykazuje biegłą orientację w specyfice funkcjonowania III sektora.
--	--	---	---

10. Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. Czubik, P., Kuźniak, B., *Organizacje międzynarodowe*, Warszawa 2002.
2. Latoszek, E., Proczek, M., *Organizacje międzynarodowe we współczesnym świecie*, Warszawa 2006.
3. Łoś-Nowak T., *Organizacje w stosunkach międzynarodowych. Istota - mechanizmy działania, zasięg*, Wrocław 2004.
4. Moroń M., *Organizacje pozarządowe - fundament społeczeństwa obywatelskiego*, Wrocław 2012.
5. Menkes J., Wasilkowski A., *Organizacje międzynarodowe. Prawo instytucjonalne*, Warszawa 2010.
6. Menkes, J., A., Wasilkowski, *Organizacje międzynarodowe. Wprowadzenie do systemu*, Warszawa 2004.

7. *Organizacje w stosunkach międzynarodowych. Istota, mechanizmy działania, zasięg*, T. Łoś-Nowak (red.), Wrocław 2004.
8. Suski P., *Stowarzyszenia i fundacje*, Warszawa 2006.

Literatura uzupełniająca:

1. Babiak J. Sługocki W., *Rola organizacji pozarządowych w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego*, Warszawa 2009.
1. Blicharz J., Boć J., (red.) *Prawna działalność instytucji społeczeństwa obywatelskiego*, Wrocław 2009.
2. Blicharz J., Huchła A., *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, Komentarz, Warszawa 2012.
2. Blicharz J., *Udział polskich organizacji pozarządowych w wykonywaniu zadań administracji publicznej*, Wrocław 2005.
3. Chrabonszczewska E., *Międzynarodowe organizacje finansowe*, Wyd. Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2005.
3. Cioch H., *Prawo fundacyjne*, Kraków 2005.
4. Gawłowicz, I., *Wybrane organizacje międzynarodowe. Skrypt dla studentów prawa*, Szczecin 1998.
4. Granata M. (red.), *Organizacje pozarządowe w Polsce. Podstawy prawno- finansowe*, Warszawa 2000.
5. Grzeszczyk, T., *Organizacje międzynarodowe. Poradnik metodyczny*, Warszawa 1997.
6. Halszka- Kurlito M., *Organizacje pozarządowe w działalności pożytku publicznego*, Warszawa 2008.
5. Izdebski H., *Fundacje i stowarzyszenia*, Krasnobród 2004.
7. Kaczmarek, J., *NATO, Europa, Polska*, Wrocław 1998.
8. Klepacki, Z.M., *Encyklopedia organizacji międzynarodowych*, Warszawa 1975.
9. Klepacki, Z.M., *Proces podejmowania decyzji w organizacjach międzynarodowych*, Warszawa 1979.
6. Kopyra J., *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz*, Warszawa 2005.
10. Kotnis- Górka E., Wysocki M., *Organizacje pozarządowe*, Gliwice 2011.
11. Kulig, J., *Międzynarodowa strategia rozwoju ONZ*, Warszawa 1981.
12. Kupiecki, R., *NATO u progu XXI wieku*, Warszawa 2000.
13. Kuźniak B., M. Marcinko, *Organizacje międzynarodowe*, skrypty Becka, wydanie 3 zmienione, uaktualnione, Warszawa 2008.
14. M.Kisilowski, *Prawo sektora pozarządowego. Analiza funkcjonalna*, Warszawa 2009.
15. Michałowski, T., *Międzynarodowy Fundusz Walutowy: działalność i propozycje reformy*, Gdańsk, 2008.
16. *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, J. Rymarczyk (red.), PWE 2006.
17. *ONZ – wizerunek i rzeczywistość: pytania i odpowiedzi na temat działania Organizacji Narodów Zjednoczonych i jej karta*, S. Berger (red.), Warszawa 1995.
18. Parzymies, S., *Unia Europejska a Europa Środkowa. Polityczne aspekty współpracy*, Polska Fundacja Spraw Międzynarodowych, Warszawa 1997.
19. *Polityka Polski wobec organizacji i państw europejskich 1990-2002*, M. S. Wolański (red.), Wrocław 2003.
20. *Polska nauka o organizacjach międzynarodowych: Wojciechowi Morawieckiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, Warszawa 1993.
21. *Polska w organizacjach międzynarodowych*, S. Parzymies, I. Popiuk-Rysińska, Warszawa 1998.
22. *Polska w stosunkach międzynarodowych*, Bieleń, S., (red.), Warszawa 2007.

23. *Przemiany we współczesnej gospodarce światowej*, E. Oziewicz (red.), PWE 2006.
7. Rymśa M. (red.), *Współpraca sektora obywatelskiego z administracją publiczną*, Warszawa 2005.
24. Sołtyśńska, A., Czubik, P., *CEFTA – Środkowoeuropejska Strefa Wolnego Handlu*, Kraków 1997.
25. *Spółczesność i polityka. Podstawy nauk politycznych*, K.A. Wojtaszczyk, W. Jakubowski (red.), Warszawa 2003.
8. Suski P., *Stowarzyszenia w prawie polskim*, Warszawa 2002.
26. Świtalski, P., *OBWE w systemie bezpieczeństwa europejskiego: szanse i ograniczenia*, Warszawa 1997.
27. Wojtaszczyk K.A., *NATO a Europa Wschodnia*, Warszawa 1998.
28. Wrona, J., *Mapa polityczno-gospodarcza współczesnego świata*, Kraków 1995.
29. *Współczesne stosunki międzynarodowe. Wybór tekstów źródłowych z komentarzem*, T. Łoś-Nowak (red.), Wrocław 1994.
30. Zapałowski L., *Operacje pokojowe ONZ*, Kraków 1989.
31. Zięba R., *Instytucjonalizacja Bezpieczeństwa Europejskiego*, Warszawa 1999.

11. Nakład pracy studenta – bilans punktów ECTS

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	30 h
Samodzielne studiowanie tematyki i wykładów	15 h
Udział w ćwiczeniach /konwersatoriach/laboratoriach	30 h
Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń /laboratoriów	20 h
Udział w konsultacjach	2 h
Wykonanie projektu i dokumentacji	15 h
Przygotowanie do zaliczenia	35 h
Udział w zaliczeniu	2 h
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	149 h
Punkty ECTS	5 ECTS
Obciążenie studenta na zajęciach kontaktowych	64 h = 2 ECTS
Praca samodzielna studenta	85 h = 3 ECTS

12. Zatwierdzenie karty przedmiotu do realizacji

Koordynator przedmiotu: dr Paulina Szelağ

Dyrektor ISZ PWSW: dr hab. prof. PWSW Marek Delong